

BOSNA I HERCEGOVINA
AGENCIJA ZA JAVNE NABAVKE/NABAVE

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
АГЕНЦИЈА ЗА ЈАВНЕ НАБАВКЕ

BOSNIA AND HERZEGOVINA
PUBLIC PROCUREMENT AGENCY

IZVJEŠTAJ
o monitoringu postupaka javnih nabavki za 2012. godinu

Mart 2013. godine

Uvod

U skladu sa članom 48. stav (4) tačka e) Zakona o javnim nabavkama BiH („Službeni glasnik BiH“, br. 49/04, 19/05, 52/05, 8/06, 24/06, 70/06, 12/09 i 60/10) (u daljem tekstu: Zakon) nadležnost Agencije za javne nabavke (u daljem tekstu: Agencija) je uspostava sistema za praćenje ugovornih organa u vezi sa primjenom Zakona. Odbor Agencije za javne nabavke na VIII sjednici održanoj 15.04.2013. godine dao je saglasnost na ovaj Izvještaj.

Pravilnikom o monitoringu postupaka javnih nabavki („Službeni glasnik BiH“, 48/08 i 50/10) definisan je sistem praćenja primjene Zakona. Predmet monitoringa obuhvata zakonitost primjene pojedinačnih postupaka javnih nabavki kod ugovornih organa.

Primjenom Pravilnika o monitoringu ostvaren je značajan napredak u izgradnji sistema javnih nabavki. Jedan od ciljeva je osigurati ekonomski opravdano i racionalno trošenje budžetskih sredstava i osiguranje najboljeg mogućeg dostupnog rezultata po načelu razmjene vrijednosti za novac.

Kroz različite vidove izvora monitoringa na stotine ugovornih organa je u proteklom periodu upozoreno na bitna kršenja Zakona, čime je u velikom broju slučajeva izbjegnuta mogućnost ulaganja pravnih lijekova, a time i eventualnog poništenja kompletnog postupka javne nabavke.

Za vršenje monitoringa postupaka javnih nabavki Agencija koristi slijedeće izvore podataka:

- I. Obavještenja vezana za javne nabavke, objavljena u „Službenom glasniku BiH“ i u dnevnim novinama;
- II. Izvještaji o provedenim postupcima javnih nabavki koje u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine ugovorni organi dostavljaju Agenciji;
- III. Odluke Ureda za razmatranje žalbi;
- IV. Izvještaji Ureda za reviziju u Bosni i Hercegovini;
- V. Dopise koje ugovorna organi i ponuđači upućuju Agenciji;
- VI. Dopise drugih nadležnih institucija (inspekcije, policija, sudovi, tužilaštva i dr.);
- VII. Izvještaji nevladinih organizacija;
- VIII. Informacije iz medija.

I) Obavještenja vezana za javne nabavke objavljena u „Službenom glasniku BiH“ i u dnevnim novinama

Tokom 2012. godine Agencija je u okvirima svojih nadležnosti, provodila monitoring Obavještenja o javnoj nabavci, dodjeli ugovora i poništenju postupka koja se objavljuju u „Službenom glasniku BiH“. Ovdje je bitno istaći kako je 01.09.2011. godine stupilo na snagu Uputstvo o načinu objavljivanja obavještenja u postupcima javnih nabavki („Službeni glasnik

BiH“, br. 43/11, 47/11) kojim je utvrđen način objave obavještenja putem Informativnog sistema za elektronsku objavu obavještenja - GO PROCURE.

Sistem GO PROCURE je kreiran na način da potpuno onemogućuje pravljenje određenih grešaka te je primjenom ovog sistema došlo do smanjenja broja grešaka u obavještenjima što je primjećeno kroz analizu istih u „Službenom glasniku BiH“, čime se ostvario puni smisao uvođenja sistema GO PROCURE, a što je u konačnici rezultiralo usklađenošću postupanja ugovornih organa po Zakonu i podzakonskim aktima a što je kao posljedicu imalo efikasnije trošenje javnog novca te ostalih primarnih i sekundarnih principa javnih nabavki a posebno principa „vrijednost za novac“.

U 2012. godini, Agencija je uputila **538** dopisa ugovornim organima o uočenim nepravilnostima u obavještenjima o nabavci, dodjeli ugovora i poništenju postupka koja se objavljuju u "Službenom glasniku BiH". Posebna pažnja bila je usmjerena na obavještenja o javnoj nabavci. Predmetnim dopisima, od ugovornih organa je traženo da izvrše ispravke u Obavještenjima o nabavci i tenderskoj dokumentaciji ili su pak konstatovane nepravilnosti u Obavještenju o nabavci, Obavještenju o dodjeli ugovora ili Obavještenju o poništenju postupka te je data je preporuka da se uočeni nedostaci otklone i ne ponavljaju u budućim postupcima javnih nabavki.

Najčešće povrede Zakona konstatovane prilikom provođenja monitoringa Obavještenja o nabavci, dodjeli ugovora i poništenju postupka su slijedeće:

Obavještenja vezana za javne nabavke objavljena u „Službenom glasniku BiH“ i u dnevnim novinama	
NEPRAVILNOST	PREPORUKA
	
U obavještenju o nabavci navedeno da, kada se radi o ponovljenom postupku, ponuđači koji su učestvovali u prvom postupku ne moraju ponovno uplaćivati novčanu naknadu za učešće;	Ovakva odredba je u suprotnosti sa principom jednakog tretmana. Naime, ugovorni organ mora tokom cijelog postupka jednako tretirati sve ponuđače, bez obzira da li su učestvovali u prethodnom poništenom postupku javne nabavke ili ne. Da bi riješio situaciju kada su neki od ponuđača u ranijem postupku otkupili tendersku dokumentaciju, dok drugi nisu, ugovorni organ može predvidjeti da ponuđačima koji su otkupili tendersku dokumentaciju nakon poništenja postupka refundira sredstva koja su naprijed spomenuti uplatili kao cijenu tenderske dokumentacije. Na taj način bi princip jednakog tretmana prilikom otkupa tenderske dokumentacije bio zadovoljen.

<p>Provođenje postupka ispod međunarodnih vrijednosnih razreda a vrijednost nabavke prelazi međunarodni vrijednosni razred (ne radi se o uslugama iz Aneksa II Dio B);</p>	<p>Provođenje postupka u skladu sa odredbama Zakona koje regulišu postupak otvoren za međunarodnu konkurenciju (obavještenje o javnoj nabavci uključuje sažetak na engleskom jeziku te se vremenski rokovi za prijem ponuda produžavaju na 40 dana (rokovi za prijem zahtjeva u ograničenom i pregovaračkom sa objavom na 30 dana).</p>
<p>Postupak javne nabavke se dijeli u lotove koji ne pripadaju istoj niti sličnoj grupi predmeta nabavke;</p>	<p>Samo oni predmeti nabavke koji pripadaju istoj ili sličnoj odnosno homogenoj grupi su predmet istog postupka javne nabavke.</p>
<p>Kršenje člana 18. stav (4) Zakona na način da se u obavještenju o nabavci i tenderskoj dokumentaciji određuje previsoka cijena tenderske dokumentacije. U jednom slučaju cijena tenderske dokumentacije je iznosila čak 5. 000, 00 KM;</p>	<p>Novčana naknada za tendersku dokumentaciju uključuje samo stvarne troškove kopiranja i dostave dokumentacije dobavljačima. Ugovorni organ ne smije definisati previsoku naknadu za tendersku dokumentaciju kako bi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. eliminisao male i/ili slabe kompanije, koje sebi ne mogu priuštiti da plate visoku cijenu za učešće u postupku (kako bi eliminisao takve kompanije, ako je to nužno, ugovorni organ može odrediti zahtjevne kriterije za izbor ponuđača i zahtijevati odgovarajuću garanciju za ponudu); 2. povratio trošak uzrokovan pripremom i provođenjem postupka nabavke; 3. zaradio novac na ekonomskim subjektima.
<p>U obavještenju o nabavci ograničena mogućnost preuzimanja tenderske dokumentacije više od 8 dana od krajnjeg roka za dostavu ponuda;</p>	<p>Iz Komentara na Zakon (koji je štampan u okviru programa podrške Evropske unije sistemu javnih nabavki u Bosni i Hercegovini – II faza), uz član 18 stav (1) tačka a) Zakona moguće je zaključiti, da ugovorni organ može odrediti vremenski rok u obavještenju o javnoj nabavci tako da zahtjev za tenderskom dokumentacijom bude maksimalno 8 dana prije roka za podnošenje ponuda.“</p>
<p>Predviđen otkup tenderske dokumentacije samo u sjedištu ugovornog organa;</p>	<p>Prilikom davanja tenderske dokumentacije ugovorni će se organ, u odnosu na dobavljače, pridržavati principa jednakosti i nediskriminacije. Ugovorni organ ne smije doводити u povoljniju poziciju ponuđače sa sjedištem u gradu kojem se nalazi ugovorni organ.</p>

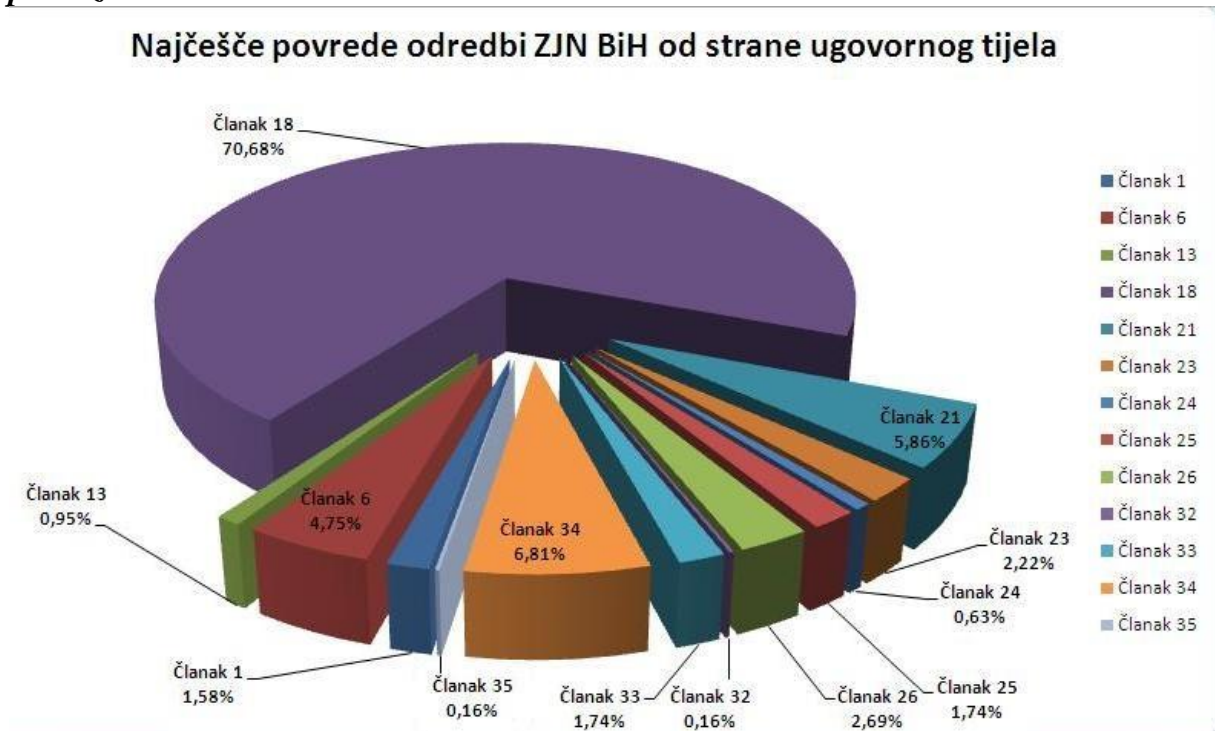
<p>Kod otvorenog postupka predviđen rok za prijem ponuda kraći od 28 dana;</p>	<p>U članu 21. stav (5) Zakona navedeno je; "U slučaju otvorenog postupka, minimalni rok za prijem ponuda ne može biti kraći od 28 dana od datuma objave obavještenja o nabavci u "Službenom glasniku BiH".</p>
<p>Traženje da vrijednost ukupnih isporuka/ usluga/radova u posljednje tri/pet godina znatno prelazi procijenjenu vrijednost nabavke;</p>	<p>U skladu sa članom 22. Zakona ugovorni organ uspostavlja minimum kvalifikacionih uslova za ponuđače i kandidate i broj dokumenata koji su potrebni za njihovo dokazivanje obavezno treba da budu srazmjerni predmetu ugovora i usklađeni s njim.</p>
<p>Za član 26. – Tehnička i profesionalna sposobnost - traženo ovlaštenje proizvođača da ponuđač može ponuditi njegove proizvode na tenderu (autorizacija);</p>	<p>Zakon ne predviđa autorizaciju proizvođača robe, za robu koju ponuđač nije sam proizveo, ali pored navedenih kvalifikacionih uslova iz članova 23.-26. Zakona, ugovorni organ ima pravo u tendersku dokumentaciju ugraditi određene zahtjeve koji proizilaze iz materijalnih propisa koji regulišu predmet javne nabavke. Ukoliko je materijalnim propisom utvrđen minimum uslova koje dobavljač mora ispunjavati da bi mogao prodavati određenu robu, tada takav uslov može biti naveden u tenderskoj dokumentaciji. Samo ukoliko je posebnim propisom predviđena obaveza pribavljanja ovlaštenja proizvođača za distribuciju ili posebne mjere prometa određenom robom isto se može zahtijevati tenderskom dokumentacijom.</p>
<p>Vrijeme otvaranja ponuda nije zakazano neposredno nakon krajnjeg roka za dostavu ponuda;</p>	<p>Saglasno članu 33. Zakona, ponude se otvaraju neposredno nakon isteka roka za podnošenje ponuda. Sastanak za otvaranje ponuda se zakazuje odmah nakon isteka roka za podnošenje ponuda. <i>Izraz odmah</i> ima značenje od jednoga sata, ili možda pola sata nakon isteka vremenskog roka za prijem ponuda čime se praktično ne ostavlja prostor za nelegalne pokušaje i unošenje potencijalnih izmjena.</p>
<p>Kod ekonomski najpovoljnije ponude potkriterij cijena je neuobičajeno nizak;</p>	<p>Ekonomski najpovoljnija znači da cijena igra značajnu ulogu među kriterijima za ocjenu. Cijena je uvijek jedan od kriterija za ocjenu i značajnim učešćem doprinosi ukupnoj ocjeni prihvatljivih ponuda (u slučaju roba i radova obično više od 50%, u slučaju intelektualnih usluga faktor cijene može biti i manji).</p>

<p>Kod nabavke goriva, a u pitanju je ekonomski najpovoljnija ponuda, tražen podkriterij „benzinska pumpa udaljena od sjedišta ugovornog organa ...km”;</p>	<p>„benzinska pumpa udaljena od sjedišta ugovornog organa..km“, ne može biti podkriterij za dodjelu ugovora, jer bi u tom slučaju dobavljači bili dovedeni u neravnopravan položaj. Međutim ugovorni organ može u tenderskoj dokumentaciji, u okviru kriterija za vrednovanje ponuda ekonomski najpovoljnije ponude, definisati podkriterij operativni troškovi za ugovorni organ.</p>
<p>Kao podkriterij ekonomski najpovoljnije ponude traže se <i>cijena i popust</i>;</p>	<p>Što se tiče podkriterija popust, ponuđačima je na dispoziciju da li će u svojoj ponudi iskazati popust ili ne. Takođe, jedan podkriterij (cijena) se ne može dijeliti na način da ponuđena cijena nosi određeni postotak, a popust koji se također odnosi na cijenu određeni postotak jer to otvara mogućnost da dobavljači kalkulišu na štetu efikasnog trošenja javnih sredstava.</p>
<p>Kao podkriterij ekonomski najpovoljnije ponude tražena „kvalifikacijska struktura tehnički zaposlenog osoblja“;</p>	<p>Kvalifikacijska struktura tehničkog osoblja se može tražiti samo kao kvalifikacioni kriterij po članu 26. Zakona a ne i kao kriterij za dodjelu ugovora.</p>
<p>Kod nabavke vozila, kao jedan od podkriterija ekonomski najpovoljnije ponude predviđen podkriterij „staro za novo“;</p>	<p>U postupku javne nabavke novih vozila ne mogu se istovremeno nuditi na otkup, odnosno ne mogu se prodavati stara vozila ugovornog organa i to kao dio jedinstvenog postupka javne nabavke, iz razloga što bi isto predstavljalo kršenje osnovnih principa definisanih članom 1. Zakona, a koji se odnose na pravičnu i aktivnu konkurenciju među potencijalnim ponuđačima, jednak tretman, nediskriminaciju i transparentnost.</p>
<p>Ugovorni organ zadržava pravo na naknadno traženje dodatne dokumentacije od ponuđača;</p>	<p>Član 35. stav (2) Zakona navodi da ugovorni organ može od ponuđača zahtijevati da pojasne svoje ponude bez unošenja bilo kakvih izmjena u sadržaj ponude.</p>
<p>U istom postupku nabavke predviđeno da se radi o otvorenom postupku i konkurentskom zahtjevu za dostavu ponuda;</p>	<p>Saglasno osnovnim odredbama Zakona ugovorni organ istovremeno ne može provoditi dva različita postupka po jednom predmetu nabavke.</p>
<p>Provođenje konkurentskog zahtjeva za nabavku avio karata;</p>	<p>Kada ugovorni organ objektivno ne može procijeniti koje količine su potrebne u određenom periodu, preporuka je korištenje okvirnog sporazuma iz člana 32. Zakona, naravno nakon provedenog otvorenog ili ograničenog postupka. S obzirom da je kod nabavke avio karata teško procijeniti ukupnu vrijednost na početku postupka nabavke, stoga se ne može provesti konkurentski zahtjev za dostavu ponuda već otvoreni ili ograničeni sa okvirnim sporazumom.</p>

Predviđeno da se ponude dostavljaju lično na adresu ugovornog organa;

S obzirom na supsidijarnu primjenu Zakona o upravnom postupku, dostava se može vršiti i putem pošte a ne samo lično.

Provodeći monitoring Obavještenja objavljenih u „Službenom glasniku BiH“ Agencija je konstatovala najčešće povrede odredbi Zakona, te daje grafički prikaz istih.

II) Izvještaji o zaključenim ugovorima u postupcima javnih nabavki putem web informacionog sistema za izvještavanje o provedenim postupcima javnih nabavki utvrđenih u Poglavlju II i III Zakona o javnim nabavkama BiH

U Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: BiH) ima preko 2.000 ugovornih organa koji podliježu primjeni Zakona. Od ukupnog broja obveznika primjene ovog Zakona, 1.352 ugovorna organa su registrovana u WisPPA sistem i dostavljaju izvještaje o dodjeljenim ugovorima u postupcima javnih nabavki za 2012. godinu. Dakle, i dalje veliki problem predstavlja neregistrovanost ugovornih organa u WisPPA aplikaciji, jer je isto od ključne važnosti za egzaktnost statističkih podataka o postupcima javnih nabavki u BiH. Uočivši ovaj problem, Agencija je ukazivala ugovornim organima na navedeno te, između ostalog, u toku 2012. godine uputila 110 akata ugovornim organima sa zahtjevom da izvrše registraciju u gore pomenutoj aplikaciji, tako da je, kao rezultat navedenih aktivnosti, u odnosu na 2011. godinu u kojoj je broj registrovanih ugovornih organa bio 919, broj registrovanih ugovornih organa prema zadnjim analizama 1.352, a što predstavlja značajan porast od **47,12 %**. Ipak, potrebno je pronaći modus da se i ostali ugovorni organi navedu da izvrše gore pomenutu registraciju te dostavljaju izvještaje u skladu sa navedenim.

III) Odluke Ureda za razmatranje žalbi

Agencija nije vršila analizu rješenja Ureda za razmatranje žalbi (u daljnjem tekstu: URŽ) iz 2012. godine, jer URŽ nije niti jedno rješenje dostavio Agenciji, ni u papirnoj niti u elektronskoj verziji. Shodno tome niti jedno rješenje URŽ-a nije objavljeno za prethodnu godinu na zajedničkoj web stranici Agencije i URŽ-a.

IV) Izvještaji nadležnih ureda za reviziju u BiH

Obzirom da se izvještaji nadležnih ureda za reviziju sa svih nivoa vlasti objavljuju početkom juna za prethodnu godinu (u ovom slučaju dakle za 2012. godinu), poseban monitoring izvještaja nadležnih ureda za reviziju bit će izvršen po objavljivanju istih. Za potrebe ovog izvještaja daje se pregled nepravilnosti iz objavljenih posebnih revizija za 2012. godinu (uzorak od 5 zasad objavljenih revizorskih izvještaja na svim nivoima vlasti).

Izvještaji nadležnih ureda za reviziju	
NEPRAVILNOST 	PREPORUKA
Procenat korištenja direktnih sporazuma prelazi 10% ukupnog budžeta ugovornog organa za nabavku;	Prema članu 45. stav (2) Zakona, ugovorni je organ dužan osigurati da ukupna godišnja vrijednost direktnih sporazuma ne prelazi 10% njegovog ukupnog godišnjeg budžeta za nabavke.
Nepostojanje adekvatne interne kontrole te Pravilnika i organizacione metode za provođenje istog, što je posljedično rezultiralo nepravilnostima u provođenju Zakona.	Neophodno je postojanje adekvatne interne kontrole te Pravilnika i organizacione metode za provođenje iste, u odnosu na javne nabavke pri ugovornom organu.

V) Dopisi koje ponuđači dostavljaju Agenciji

Agencija je u 2012. godini dobila 12 dopisa ponuđača kojima su ukazivali na nepravilnosti u provođenju postupaka javnih nabavki ugovornih organa. Najčešće, ukazivano je na slijedeće nepravilnosti:

Dopisi ponuđača

NEPRAVILNOST

Kod nabavke čizama, preferiranje određenog branda u tenderskoj dokumentaciji suprotno članu 14. Zakona;

PREPORUKA

Ugovorni organ je obavezan osigurati da su tehničke specifikacije usmjerene na način da osiguraju najbolji mogući pristup svim potencijalno zainteresovanim subjektima i zabranjeno je postavljati tehničke specifikacije koje favorizuju ili stavljaju u nepovoljan položaj jednog ili više ekonomskih subjekata. Članom 14. stav (5) Zakona određeno je da pozivanje na robe određene izrade ili izvora snadbijevanja, ili na odeđeni proces, ili robne marke patente, tipove ili određeno porijeklo, ili proizvodnju, radi favorizovanja ili eliminacije određenih dobavljača, proizvoda ili metoda je zabranjeno, osim kada je ugovorni organ u nemogućnosti da korištenjem objektivnih tehničkih specifikacija navede opis predmeta ugovora koji je dovoljno precizan i u potpunosti razumljiv. U takvom slučaju ugovorni organ je obavezan navesti da će prihvatiti proizvode, usluge ili metode koji su ekvivalentni u pogledu njihovih osobina dodavanjem izraza „ili ekvivalent“.

Ugovorni organ ne dostavlja tendersku dokumentaciju na traženje ponuđača, u roku predviđenom članom 18. Zakona, iako je dostavljen zahtjev za dostavu iste, uz obrazloženje da tenderska dokumentacija još uvijek nije pripremljena;

Stavom (2) člana 18. Zakona određeno je da će ugovorni organ dobavljačima otpremiti tendersku dokumentaciju u roku od tri dana nakon prijema zahtjeva za dostavljanje tenderske dokumentacije. Također, u skladu sa članom 13. stav (2) Zakona, obavještenje o nabavci pripremljeno u skladu sa članom 19. ovog zakona čini sastavni dio tenderske dokumentacije.

<p>U ponudama dva učesnika u predmetnom postupku dostavljene su potvrde kao dokaz o ispunjenosti uslova u pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti, a na kojima je ispod memoranduma navedena dva ponuđača izvjesno treće poduzeće svojim pečatom ovjerilo potvrde;</p>	<p>U Modelima stanardne tenderske dokumentacije čija je primjena obavezna, navedeno je da svi listovi ponude, osim neizmijenjene odštampane literature, trebaju parafirati ili potpisati osobe koja su ovlaštene da zastupaju dobavljača. Sve dopune i izmjene ponude moraju biti čitljive i parafirane od ovlaštenih osoba.</p>
<p>Procijenjena vrijednost nabavke je 2.500.000,00 KM, a u okviru uslova za učešće zahtijeva se najmanji prihod u iznosu od 30.000.000,00 KM po svakoj godini (3 godine) i tri ugovora za izgradnju u vrijednosti 5.000.000,00 KM pojedinačno;</p>	<p>Članom 22. stav (3) Zakona određeno da minimum kvalifikacionih uslova koje je ugovorni organ odredio za kandidate i ponuđače i broj dokumenata koji su potrebni za njihovo dokazivanje obvezno trebaju biti srazmjerni predmetu ugovora i usklađeni s njim. Oni ne smiju imati ograničavajući karakter na konkurenciju i moraju biti razumni, jasni i precizni.</p> <p>Dakle, postavljanje navedenog zahtjeva mora biti u skladu sa članom 22. Zakona, tj. postavljeni uslov mora predstavljati minimalan zahtjev u odnosu na planirani ugovor, odnosno mora uvažavati osnovne principe definisane članom 1. Zakona, a koji se odnose na pravičnu i aktivnu konkurenciju, jednak tretman, nediskriminaciju i transparentnost.</p>
<p>Ugovorni organ nakon prijema prigovora nije obustavio postupak;</p>	<p>Članom 51. stav (2) Zakona propisano je da po prijemu pismenog prigovora, ugovorni organ obustavlja postupak dodjele ugovora u toku dok se prigovor u potpunosti ne razmotri i ne donese odluka prije isteka roka utvrđenog u stavu (4) ovog člana.</p> <p>U skladu sa navedenim ugovorni organ je po prijemu prigovora dužan obustaviti postupak javne nabavke sve dok ne donese odluku po prigovoru. O obustavi postupka ugovorni organ je dužan obavijestiti sve učesnike postupka.</p>
<p>Ugovorni organ je sklopio ugovor o obavljanju citoloških analiza bez primjene Zakona o javnim nabavkama Bosne i Hercegovine;</p>	<p>U skladu sa članom 4. Zakona, ugovorni organ dodjeljuje ugovore o javnoj nabavci roba, usluga i radova u skladu sa odredbama Zakona i pripadajućim podzakonskim aktima.</p>

Favorizovanje istog dobavljača od strane ugovornog organa u prethodnih par godina;	Jedan od osnovnih principa Zakona je jednak tretman prema svim dobavljačima u skladu sa članom 1. stav c) Zakona.
--	---

ZAKLJUČAK

Agencija smatra da su ugovorni organi usvojili dosta preporuka iz prethodnih izvještaja o monitoringu postupaka javnih nabavki. Takođe, ostvareni su značajni rezultati kroz izvršeni monitoring postupaka javnih nabavki u 2012. godini.

Nadalje, značajna je pozitivna reakcija ugovornih organa na provođenje monitoringa kojeg vrši Agencija, što je vidljivo iz povratnih dopisa u kojima se isti nerijetko zahvaljuju na ukazanim greškama ili propustima ugovornih organa, uz neizostavnu napomenu da se isto više neće ponavljati.

Na ovaj način se postigla puna preventivna i edukativna svrha monitoringa postupaka javnih nabavki u BiH kojeg vrši Agencija. Takođe, u odnosu na prethodni izvještajni period određene nepravilnosti u Obavještenjima se izuzetno rijetko javljaju kao npr:

- Objavljivanje obavještenja o dodjeli ugovora za konkurenski zahtjev za dostavljanje ponuda, što predstavlja nepotrebno trošenje sredstava za objavu, jer isto nije obvezno po Zakonu i podzakonskim aktima.
- U obavještenju o nabavci, nepotrebno navođenje informacija koje se mogu navesti u tenderskoj dokumentaciji. Time se stvaraju veći troškovi objave obavještenja jer zavisno od dužine teksta, određuje se i cijena oglasa u „Službenom glasniku BiH“.
- U sklopu člana 24. traženo uvjerenje o registraciji obveznika poreza na dodatnu vrijednost.

Boljoj i kvalitetnoj primjeni Zakona posebno je doprinijelo i održavanje četiri cjelodnevna seminara za zaposlene u institucijama BiH, koji su bili isključivo edukativnog karaktera, u prostorijama Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine u Sarajevu. Raspored, presjek tema i broj učesnika seminara su bili kako slijedi:

1. 25.06.2012. godine- Planiranje nabavke, izuzeća od primjene Zakona, kvalifikacija, selekcija i diskvalifikacija- 32 učesnika
2. 09.07.2012. godine- Korupcija u javnim nabavkama, pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja sa aspekta korupcije, sukob interesa- 43 učesnika
3. 19.10.2012. godine- Okvirni sporazum, alternativna ponuda, Direktive EU o javnim nabavkama- 52 učesnika
- 23.11.2012. godine- Pregovarački postupak bez objavljivanja obavještenja, izrada tehničkih specifikacija, princip efikasnosti i pregovarački postupak- 54 učesnika.

Program pomenutih obuka bio je zasnovan na analizi Izvještaja o monitoringu postupaka javnih nabavki za 2010.godinu, izvještaja revizije i odlukama URŽ-a.

Nadalje, kao i prethodnih godina, ugovorni organi su i u 2012. godini utvrđivali visoku cijenu tenderske dokumentacije. Najveći broj ugovornih organa kroz monitoring Obavještenja o nabavci je upozoren da cijena tenderske dokumentacije treba uključivati samo troškove kopiranja/slanja te troškove slanja tenderske dokumentacije ugovornim organima. Valja istaći da je Agencija na ovaj problem usmjerila posebnu pažnju, naročito uzevši u obzir da je pitanje preskupe cijene tenderske dokumentacije bilo u fokusu stručne i ostale javnosti te je bilo okarakterisano kao gorući problem, tako da se u mnogim slučajevima Agencija obraćala

ugovornim organima gdje bi cijena tenderske dokumentacije mogla biti previsoka u odnosu na predmet nabavke (često, npr., gdje je cijena tenderske dokumentacije bila 50,00 KM), ne tvrdeći eksplicitno da je cijena tenderske dokumentacije previsoka, ali zahtjevajući da se ista s obzirom na okolnosti preispita. U nekoliko slučajeva cijena tenderske dokumentacije je bila uistinu astronomska (čak 5.000,00 KM) na što je ugovorni organ posebno upozoren.

Tokom vršenja monitoringa postupaka javnih nabavki primjetan je problem koji se tiče same organizacije javnih nabavki na nivou ugovornih organa, a kao rezultat dolazi do kršenja Zakona i podzakonskih akata. Naime, kod velikog broja ugovornih organa dolazi do čestih promjena članova komisije za javne nabavke, na čija mjesta dolaze službenici sa nedovoljnim poznavanjem propisa o javnim nabavkama i bez iskustva u provođenju postupaka, usljed čega dolazi do grešaka u svim fazama postupaka javne nabavke, i to čak kod ugovornih organa kod kojih ranije nije dolazilo do takvih grešaka. U tom smislu, mogla bi se dati preporuka ugovornim organima da se poslovi u vezi sa javnim nabavkama profesionalizuju i adekvatno valorizuju, a kod većih ugovornih organa formiraju službe za javne nabavke i u sistematizaciji radnih mjesta predvide službenici za javne nabavke.

II) U BiH ima preko 2.000 ugovornih organa koji podliježu primjeni Zakona. Od ukupnog broja ugovornih organa koji su obavezni primjenjivati Zakon, 1.352 ugovorna organa su registrovani u WisPPA sistem te dostavljaju izvještaje o dodjeljenim ugovorima u postupcima javnih nabavki putem spomenute aplikacije, te je potrebno pronaći modus da se i ostali ugovorni organi navedu da to čine.

III) URŽ je prestao u trećem mjesecu 2011. godine dostavljati svoje odluke za objavu na web stranici Agencije, na što su ugovorni organi i dobavljači negativno reagovali i što ne doprinosi razvoju sistema javnih nabavki u BiH, kao ni stvaranju jedinstvenih stavova i prakse u primjeni Zakona.

IV) Obzirom da se izvještaji nadležnih Ureda za reviziju sa svih nivoa vlasti objavljuju početkom juna za prethodnu godinu (u ovom slučaju dakle za 2012. godinu), poseban monitoring izvještaja nadležnih Ureda za reviziju biti će izvršen po objavljivanju istih. Za potrebe ovog izvještaja je izvršena analiza posebnih revizija za 2012. godinu na osnovu uzorka od 5 zasad objavljenih revizorskih izvještaja na svim nivoima vlasti (zaključno sa 22.03.2013. godine). Agencija sugeriše da nadležni Uredi za reviziju BiH skrenu pažnju na izvršavanje zakonske obaveze ugovornih organa koja se odnosi na dostavu izvještaja o zaključenim ugovorima o javnim nabavkama u WisPPA sistem.

V) U odnosu na 2011. i izvještajni period za navedenu godinu primjećeno je da se u 2012. godini znatno manji broj ugovornih organa i ponuđača koristio mogućnošću predviđenom Pravilnikom o monitoringu postupaka javnih nabavki, te se obraćalo Agenciji sa zahtjevom za postupanje po istom (12 u 2012. u odnosu na 52 u 2011. godini).

U cilju ostvarenja pune svrhe monitoringa, Agencija predlaže da Vijeće ministara BiH usvoji slijedeće zaključke:

1. Usvaja se Izvještaj o monitoringu postupaka javnih nabavki za 2012. godinu.
2. Zadužuje se Agencija da nastavi monitoring postupaka javnih nabavki i redovno, najmanje polugodišnje, izvještava Odbor Agencije za javne nabavke o rezultatima monitoringa, a Vijeće ministara BiH po potrebi i godišnje.

3. Zadužuje se Agencija da koordinira obuke sa nadležnim Agencijama za državnu službu na svim nivoima vlasti u BiH organizuje i provede tematske obuke za zaposlenike državnih institucija.
4. Zadužuje se Agencija da organizuje tematske okrugle stolove ili radionice za ugovorne organe iz oblasti primjene Zakona u 2013. godini.
5. Zadužuje se Agencija da objavi na web stranici Izvještaj o monitoringu.

DIREKTOR

Dinita Fočo

Broj: 02-02-2-1231/13
Sarajevo, 06.09.2013.godine

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 62. sjednici održanoj 03.09.2013. godine usvojilo Izvještaj o monitoringu postupaka javnih nabavki u 2012. godini.